Palveluverkkoa koskevat päätösvaltuudet Satakunnan hyvinvointialueella

Sisällys

1. Johdanto 3
2. Aluevaltuuston päätösvalta 3
3. Aluehallituksen päätösvalta 3
3.1. Merkittävä ja laajavaikutteinen 3
4. Viranhaltijan päätösvalta 3
5. Määritelmät 4
5.1. Sote-keskus 4
5.2. Perhekeskus 4
5.3. Ikäkeskus 4
5.4. Sote-piste 5
5.5. Asumisyksiköt 5
5.6. Sosiaalitoimen toimipisteet 5

1. Johdanto

Oheisen asiakirjan tarkoitus on selkiyttää hallintosäännön palveluverkkoa koskevaa sääntelyä. Hallintosäännön 1 §:n mukaan *aluehallitus päättää hallintosäännön tulkinnasta* ja tämän asiakirjan tarkoitus on linjata ja selkiyttää tarkemmalla tasolla päätösvaltuuksia palveluverkkoa koskevassa päätöksenteossa.

Tulkinnanvaraisissa tilanteissa sekä erilaisissa rajatapauksissa aluehallitus voi vielä erikseen linjata, millä taholla päätösvalta yksittäisessä asiassa on.

2. Aluevaltuuston päätösvalta

Hallintosäännössä säädetään, että aluevaltuusto laissa säädettyjen tehtävien lisäksi: *”päättää niiden toimipisteiden sijainnista, joiden päätoiminta on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut.”*

> Tällaisia ovat esimerkiksi **sote-keskukset**. Päätösvaltaan kuuluu uusien sote-keskusten perustaminen, yhdistäminen ja lopettaminen riippumatta sote-keskuksen koosta.

3. Aluehallituksen päätösvalta

Hallintosäännössä säädetään, että aluehallitus: *”päättää merkittävistä laajavaikutteisista muutoksista sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteiden palveluihin, sekä asumisyksiköiden perustamisesta ja lakkauttamisesta.”*

3.1. Merkittävä ja laajavaikutteinen

Aluehallituksen päätösvaltaan kuuluu *merkittävä laajavaikutteinen* muutos toimipisteen palveluihin: (sosiaali- tai terveydenhuolto).

> Esimerkiksi palvelukokonaisuuden perustaminen, lakkauttaminen, siirtäminen tai näihin rinnastettava muutos (esim. hoito-osasto, perhekeskus, ikäkeskus). Alueelliseen palvelutarjontaan nähden merkittävä muutos, jolla on vaikutuksia erityisesti asiakkaisiin ja/tai potilaisiin.

4. Viranhaltijan päätösvalta

Viranhaltijan päätösvalta palveluverkkoa koskevissa päätöksissä perustuu toimialuejohtajan yleistoimivaltaan, joista säädetään toimialueiden toimintasäännöissä: *”Mikäli päätösvaltaa ei lain taikka hallintosäännön taikka aluehallituksen päätöksen (ohjeen, toimenkuvan tai toimintasäännön) nojalla ole osoitettu tietylle toimielimelle tai viranhaltijalle, päätöksen toimialueelle toimintasäännöllä osoitetun järjestämisvastuun piiriin kuuluvasta asiasta tekee toimialuejohtaja toimialueellaan.”*

Viranhaltijan päätösvaltaan kuuluvat palveluiden ja palvelukokonaisuuksien- ja ketjujen toteutustavat sekä palvelu- ja aukioloajat.

Lisäksi päätösvaltaan kuuluvat varsinaista toimintaa tukevat toiminnot, kuten diagnostiset ja muut tukipalvelut sekä yleishallinto ja näiden toimipisteet. Myös toimipisteen sisäiset muutokset kuuluvat viranhaltijan päätösvaltaan, kuten esimerkiksi Satasairaalassa tai Maantiekadulla tehtävät toimintojen uudelleen järjestelyt.

Esimerkiksi: liikkuvien palvelujen tai toimipisteiden tilapäinen toiminnan muutos, digipalvelut, aukiolon rajoittaminen, vastaanottoajat. Kuvantaminen, laboratoriopalvelut ja muut diagnostiset tukipalvelut, ruokahuolto, tekniikka, puhtaus, välinehuolto. Hallinnon toimipisteet ja muut toimistotyöpisteet. Pelastustoimen tukitilat, kuten varastot ja suojat.

Viranhaltija voi päättää myös sosiaalitoimen toimipisteiden sijainnista, silloin kun kyseessä ei ole *merkittävä laajavaikutteinen* muutos.

5. Määritelmät

Tähän lukuun on koottu tärkeimmät palveluverkkoa koskevat käsitteet, joista osasta on päätetty osana palveluverkkosuunnitelmaa (aluevaltuusto 9.12.2024 § 91).

5.1. Sote-keskus

Sote-keskus on sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikkö, joka laaja-alaisesti tarjoaa julkisesti rahoitettuja sosiaalihuollon peruspalveluja ja perusterveydenhuollon palveluja sekä mahdollisesti joitain näitä täydentäviä palveluja.

Sote-keskuksiin kootaan asukkaiden palvelutarpeen mukaisesti esimerkiksi perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kiireellisiä ja kiireettömiä palveluja, suun terveydenhuollon palveluja, sosiaalihuollon avopalveluja, kotihoidon palveluja, mielenterveys- ja päihdetyön sekä mielenterveys- ja päihdehoidon palveluja, avokuntoutuspalveluja, kansansairauksien ehkäisyä, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, neuvolapalveluja sekä muita ehkäiseviä palveluja. Palvelut tarjotaan monikanavaisesti ja verkostomaisina asiakkaan palvelutarpeen mukaan.

5.2. Perhekeskus

Perhekeskuksella tarkoitetaan palveluverkostoa, joka tarjoaa varhaista tukea ja hoitoa sekä vastaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen edistämisen ja kuntoutuksen palveluiden tarpeisiin. Perhekeskus voi toimia verkostomaisena, fyysisessä toimipisteessä tai sähköisen perhekeskuksen muodossa.

Satakunnan hyvinvointialue on jaettu neljään perhekeskusalueeseen: perhekeskus Pohjatuuli, perhekeskus Lounatuuli, perhekeskus Suvituuli, perhekeskus Etelätuuli. Jokaisen perhekeskusalueen lapset, nuoret ja perheet saavat perhekeskustoimintamallin mukaiset palvelut oman alueensa perhekeskuskokonaisuudesta ja yhteistyötä tehdään jokaisen alueen muiden toimijoiden kanssa.

5.3. Ikäkeskus

Ikäkeskukset sijaitsevat sotekeskusten yhteydessä tai ikääntyvien palvelujen palvelukeskittymissä.

Ikäkeskus on ikääntyvien hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävä monialainen palveluverkosto, joka toimii sotekeskusten tukena yhteistyössä vapaaehtoistoimijoiden ja yhdistysten sekä kuntien ja yritysten kanssa. Keskeinen ikäkeskuksen tehtävä on tukea ikääntyviä ylläpitämään ja edistämään toimintakykyään sekä lisätä heidän osallisuuttaan. Asiakkaalle nimetään vastuutyöntekijä. Palvelut tarjotaan monikanavaisesti ja verkostomaisina asiakkaan palvelutarpeen mukaan. Tavoitteena on koordinoidut asiakkaan palvelutarpeen mukaiset palvelut. Tärkein tavoite on turvata omassa kodissa asuminen mahdollisimman pitkään ja itsenäisesti.

5.4. Sote-piste

Sote-piste on kiinteä tila, joka on avoinna 1–5 päivää viikossa (ma-pe). Sote-pisteet tarjoavat lähipalveluna suppeita sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja esim. lasten neuvola, sairaanhoitaja tai terveydenhoitajan/lääkärin vastaanotto, näytteenotto sekä jalkautuvat sosiaalihuollon palvelut. Sotepisteessä on etäkonsultaatio mahdollisuus

5.5. Asumisyksiköt

Asumisyksikkö tarkoittaa asumispalvelun pääasiallista toteuttamispaikkaa eli palveluntuottajan hallinnoimaa kiinteistöä, jossa asiakkaan koti sijaitsee. Asumispalvelut ovat sosiaalihuoltolain mukaisia sosiaalipalveluja, joiden järjestämisestä vastaa hyvinvointialue. Asumispalveluja annetaan henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee apua tai tukea asunnon tai asumisensa järjestämisessä (tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen).

5.6. Sosiaalitoimen toimipisteet

Sosiaalitoimen toimipisteiden tiloihin kuuluvat muun muassa työikäisten sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen, lapsiperheiden palvelujen, perhetyön, lastensuojelun, perheneuvonnan, lastenvalvojien, koulukuraattorien ja sovittelutoimiston sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen tiloja. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat vammaisten päivä- ja työtoiminnan, työhönvalmennuksen, ikääntyneiden päivätoiminnan sekä kuntouttavan työtoiminnan tilat.

Tiloissa järjestetään asiakasvastaanottoa, tapaamisia, ryhmätoimintaa sekä säännöllistä päivä- ja työtoimintaa. Osa tiloista on henkilöstön työskentely- ja kirjaamistiloja sekä kotiin vietävien ja jalkautuvien palvelujen tukikohtia. Samassa toimipisteessä voi olla useita palveluja ja käyttötarkoituksia.

Liite 1. Muutoshistoria

Aluehallitus x.x.xxxx § x